

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o uzupełnieniu regulacji potoku Kisieliny.

Wysoki Sejmie!

W myśl ust. z d. 1. lipca 1886. Dz. ust. kraj. Nr. 66. miała być wykonaną regulacja potoku Kisieliny na przestrzeni od gminy Wał-Ruda do ujścia do Wisły pod Nowopolem wraz z uregulowaniem potoku Olszówki i Błonicy, tudzież obwałowaniem doliny Kisieliny od strony Wisły i Dunajca między Wolą rogowską a Radłowem w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyły:

a) dla regulacji potoku Kisieliny z dopływami projekt ekspozytury Tarnowskiej biura melioracyjnego z r. 1885.

b) dla obwałowania Wisły i Dunajca operaty rządowe mianowicie: dla wału nadwiślańskiego i lewego wału Dunajca od Wisły do Wietrzychowic projekt c. k. Urzędu nawigacyjnego w Podgórzu z r. 1857. (inż. Reichersdorfera); dla lewego wału Dunajca od Wietrzychowic do Radłowa projekt c. k. Urzędu nawigacyjnego w Nowym Sączu z r. 1847., 1856. (inż. Wenera, Zarzyckiego i Gostkowskiego).

Koszta robót ad a) obliczone zostały przez wymienioną ekspozyturę biura melioracyjnego na	131.200 zł.
koszta zaś robót ad b) preliminowane były w operatach rządowych na	43.800 „
Razem na	175.000 „

jak to Wysokiemu Sejmowi przedstawiono w sprawozdaniu melioracyjnem Wydziału krajowego z r. 1885. (pag. 12. i 13. aleg. 80 do stenogr. sprawozdań sejmowych z r. 1885—6.) W ciągu budowy, która od jesieni r. 1886 do połowy roku 1893. prowadzoną była pod zarządem Wydziału krajowego okazało się jednak, że przyjęte w kosztorysach zwłaszcza rządowych ceny były za niskie a nadto zawarte w przestarzałych operatach obliczenia bryłowości nasypów, wykupna gruntów i budowy obiektów były niedostatecznymi, tak iż preliminowana suma kosztorysowa w r. 1893 została całkiem wyczerpaną, a funduszków zupełnie już zabrakło do wykończenia następujących robót:

a) regulacji Kisieliny na długości 2.800 metrów.	
b) obwałowanie Wisły od ujścia Kisieliny do ujścia Dunajca na długości 1480 metrów.	
c) obwałowania lewego brzegu Dunajca od Biskupic do Zdrochca na dług. 3940 metr.	
i od Wietrzychowic do Wisły na długości	4728 „
Razem	8668 metr.

d) wreszcie regulacji Olszówki i ujść głównych dopływów na długości 5000 metrow.

Gdy wykonane roboty tylko dolinę po lewym brzegu Kisieliny położoną od wylewów zabezpieczają, cały zaś prawy brzeg tego potoku z powodu luk w lewym wale Dunajca i zupełnego braku wału nadwiślańskiego między Kisieliną a Dunajcem mimo uregulowania Kisieliny na zalew Dunajca i Wisły jest narażonym, zarządził Wydział krajowy w r. 1893. wykonanie zdjęć potrzebnych do uzupełnienia obwałowania Wisły i Dunajca, które na żądanie gmin i obszarów dworskich położonych powyżej perymetra melioracyjnego ustanowionego powołaną ustawą rozciągnięte zostały także na górny bieg Kisieliny powyżej gminy Wał-Ruda.

Sporządzony przez kierownika budowy, inżyniera Pawła Dyrtonia, operat techniczny obejmuje następujące roboty:

I. uzupełnienie regulacji Kisieliny w rozmiarach oznaczonych ustawą z d. 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 66, tj. wykończenie regulacji Kisieliny do gminy Wał-Ruda, oraz wykończenie wałów, Wisły i Dunajca kosztem	140.000 złr.
II. przedłużenie regulacji Kisieliny od gminy Wał-Ruda, do mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej kosztem	33.000 „
III. wykonanie bocznych rowów osuszających, żądanych przez strony interesowane w pierwotnym perymetrze melioracyjnym kosztem	69.000 „
razem kosztem	<u>242.000 złr.</u>

Na podstawie tego operatu, który przedłożony został Wydziałowi krajowemu sprawozdaniem z d. 25. listopada 1894, zamierzaliśmy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy mającej na celu wykończenie robót regulacyjnych na Kisielinie, tudzież obwałowań Wisły i Dunajca, które w obec wydarzających się tam co roku powodzi nie cierpią zwłoki.

Zanim jednak ten projekt został Wydziałowi krajowemu przedłożonym, otrzymaliśmy odezwę e. k. Namiestnictwa z d. 8. listopada 1894 l. 89.576 załączony okólnik e. k. Ministerstwa rolnictwa, który w wysokim stopniu utrudnia podejmowanie nowych robót melioracyjnych gdyż wszystkie takie projekty poddaje pod ocenę e. k. inżynierów powiatowych, a nadto poleca przeprowadzenie postępowania przez powiatowe władze polityczne w myśl odnośnych postanowień kraj. ustawy wodnej, zanim w ogóle te projekty zostaną e. k. Ministerstwu przedłożone do decyzji pod względem subwencyonowania z państwowego funduszu melioracyjnego.

W skutek tego też okólnika Wydział krajowy zaniechać musiał zamierzonego przedłożenia projektu ustawy o uzupełnieniu regulacji Kisieliny i ograniczył się w sprawozdaniu z dnia 27. grudnia 1894. l. 68.621 do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi 4 projektów ustaw o regulacji Przegnojówki, Gniłej Lipy i Łęgu, tudzież osuszeniu bagien Stojanowskich.

Gdy jednak Wysoki Sejm uchwałą z dnia 15. stycznia 1895. l. S. 476 przekazał wniosek posła Męcińskiego w przedmiocie dalszej regulacji Kisieliny Wydziałowi krajowemu, jako komisji, z poleceniem przedłożenia sprawozdania w ciągu obecnej sesji Sejmowej, z drugiej zaś strony wedle wiadomości wiarogodnych e. k. Ministerstwo rolnictwa na odnośne zapytanie Wydziału krajowego miało powziąć już decyzją, iż rzeczony okólnik nie dotyczy projektów galic. biura melioracyjnego, oraz przedsięwzięcia, dla których w zastosowaniu §. 45. kraj. ustawy wodnej zawiązuje się przymusowe spółki wodne, mamy zaszczyt w wykonaniu tej uchwały, tudzież ze względu na konieczność jak najrychlejszego wykończenia robót, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o uzupełnieniu regulacji Kisieliny z obwałowaniem Wisły i Dunajca, który ma na celu:

a) wykończenie regulacji Kisieliny z obwałowaniem Wisły i Dunajca kosztem: wyżej podanym	140.000 złr.
tudzież najniezbędniejsze uregulowanie dopływów kosztem	12.600 „
razem kosztem	<u>152.600 złr.</u>

b) przedłużenie regulacji Kisieliny od gminy Wał-Ruda do mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej w długości 4, 1 kilometrów kosztem 33.000 złr.

Roboty pod a) wymienione a wymagające nakładu 152.600 zł. w. a. objęte były ustawą z dnia 1. lipca 1886. i mają na celu ochrony od zalewu i osuszenie ogręgu konkurencyjnego 16.653 morgów 203 kwadr. sążni zamierzonej w r. 1889 spółki wodnej.

W robotach pod b) wskazanych t. j. przedłużenia regulacji Kisieliny o 4.1 km. po za ramy pierwotnego perymetra melioracyjnego, które wymaga nakładu 33.000 zł. w. a. interesowane są następujące gminy, i obszary dworskie :

Wał-Ruda z obszarem	95 ha
Borzęcin "	318 "
Wola radłowska	156 "
Radłów	90 "

Razem 659 ha

czyli 1.145 morgów.

Przeciętny koszt ochrony od zalewu i osuszenia jednego morga w pierwotnym perymetrze melioracyjnym wynosi (przy sumie kosztorysowej 175.000 + 152.600 = 327.600 zł. w. a.) 19 zł. 67 ct., takież zaś koszt w okręgu konkurencyjnym przedłużenia regulacji Kisieliny od gminy Wał-Ruda do mostu gminnego w Woli radłowskiej 28 zł. 82 ct.; rentowność zatem melioracji nie ulega wątpliwości.

Dla przedłużenia regulacji Kisieliny proponuje Wydział krajowy utworzenie osobnej spółki wodnej, gdyż ten perymetr melioracyjny nie jest interesowanym w obwałowaniu Dunajca i Wisły i wymagać będzie oddmiennego rozkładu datków konkurencyjnych.

Roboty proponuje Wydział krajowy wykonać w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 40% udziale kraju a 30% udziale państwowego funduszu melioracyjnego. Zasiłek kraju wynosić tedy będzie 74.240 zł. w. a. Datek zaś państwa i konkurencyi po 55.680 zł.

Ze względu na rozmiar przedsiębiorstwa należy rozłożyć roboty na lat pięć wskutek czego coroczny datek kraju wynosić będzie 14.848 zł. w. a.

Dla umożliwienie podjęcia robót w roku bieżącym proponuje Wydział krajowy uchwalenie na rok 1895 pierwszej raty 40% zasiłku krajowego w kwocie powyższej 14.848 zł. w. a.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy:

- 1) uchwalić załączony ./. projekt ustawy o uzupełnieniu regulacji potoku Kisieliny;
- 2) przyznać na rok 1895 tytułem pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na uzupełnienie regulacji potoku Kisieliny dotacę w kwocie 14.848 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 18. Stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

O d p i s.

K. k. Ackerbau-Ministerium Nr. 14.417/1855. An die k. k. Statthalterei
in Lemberg.

Im Hinblick auf die wiederholt gemachte Erfahrung, dass bei aus dem staatlichen Meliorationsfonde (Gesetz vom 30. Juni 1884, R. G. Bl. Nr. 116) subventionirten Unternehmungen, nach erfolgter gesetzlicher Regelung wesentliche Abänderungen und Ergänzungen der genehmigten Projekte eintreten mussten, welche Ueberschreitungen des präliminirten Kostenaufwandes zur Folge hatten, findet das Ackerbau-Ministerium für die Zukunft bezüglich der Prüfung dieser Projekte, — soferne dieselben nicht von der k. k. forsttechnischen Abtheilungen für Wildbachverbauung verfasst sind, — die Einhaltung des nachstehenden Vorganges anzuordnen:

Kommen Projekte von Unternehmungen zur Vorlage, für welche eine Subvention aus dem staatlichen Meliorationsfonde angesprochen wird, so sind diese Projekte in bautechnischer Hinsicht zunächst unter allen Umständen durch technische Organe des Staates einer meritorischen Prüfung an Ort und Stelle zu unterziehen.

Bei Unternehmungen geringeren Umfanges kann diese Prüfung durch die betreffenden Baubezirksorgane durchgeführt werden.

Gehen aber solche Unternehmungen über den Umfang einer örtlich beschränkten Anlage hinaus, so wird mit der bezüglichen lokalen Prüfung des Projektes ein Beamter des technischen Departaments der k. k. Statthalterei zu betrauen sein. Bei Meliorations-Unternehmungen von grösserer Wichtigkeit und Tragweite, behält sich das Ackerbau-Ministerium vor, auch selbst einen technischen Delegirten zur Vornahme der lokalen Prüfung zu entsenden, welchem erforderlichen Falls auch ein mit den Lokalverhältnissen vertrautes technisches Organ der Bezirksbehörde oder der k. k. Statthalterei beigegeben werden kann.

Es werden daher die von dem d. ä. technischen Departament als besonders wichtig erkannten Projekte zunächst dem Ackerbau-Ministerium behufs eventueller Entsendung eines Delegirten zur Kenntnis zu bringen sein.

Insoweit es nöthig erscheint, werden bei der lokalen Ueberprüfung wichtiger Projekte auch Experte aus dem Kreise der mit den betreffenden Verhältnissen vertrauten Fachleute, in einzelnen Fällen auch geologische oder kulturtechnische Sachverständige zuzuziehen sein.

Die mit der lokalen Prüfung betrauten Organe werden die etwa als zweckmässig erkannten Modifikationen des Projektes zu beantragen und auch die meritorische Prüfung des veranschlagten Kostenaufwandes vorzunehmen haben.

Dabei wird insbesondere auf die Begutachtung der Preisansätze mit Rücksicht auf die massgebenden Lokalverhältnisse einzugehen und auf die Bemessung und Einbeziehung eines angemessenen Pauschales als Reserve für unvorhergesehene Herstellungen im Sinne der Bestimmung al. A. VI/10 der Verordnung des Ackerbau-Ministeriums vom 18. Dezember 1885 (R. G. Bl. Nr. 1 ex 1886) Rücksicht zu nehmen sein.

Über das so geprüfte Projekt wird sodann über Einschreiten der Unternehmer das Verfahren nach den Bestimmungen des W. R. G. durchzuführen sein. Sollten sich auf Grund derselben noch weitere Änderungen oder Ergänzungen des Projektes als nothwendig erweisen, so ist mit Rücksicht auf diese Änderungen die Ergänzung sowohl in dem Projekte, als auch in dem Kostenanschlage vorzunehmen.

Endlich wird dieser ergänzte Kostenanschlag jedenfalls auch der Adjustirung entweder durch den betreffenden k. k. Bezirksingenieur oder durch das technische Departement der k. k. Statthalterei zu unterziehen sein. Erst dann wird das Projekt dem Ackerbau-Ministerium zur definitiven Schlussfassung bezüglich der Subventionirung des Unternehmens aus dem staatlichen Meliorationsfonde vorzulegen sein.

Die mit der Prüfung der Projekte verbundenen Kosten werden von den als Unternehmer auftretenden Parteien zu tragen sein, worauf dieselben fallweise aufmerksam zu machen sind.

Wien, am 22. October 1894.

Ustawa

z dnia . . . o uzupełnieniu regulacji potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji gotoku Kisieliny od mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej do Wisły, wraz z uregulowaniem dopływów i uzupełnieniem obwałowania doliny Kisieliny nad Wisłą i Dunajcem od gminy Woli rogowskiej do Radłowa, ma być wykonane jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1894, który preliwinuje kosztów robót na 185.600 zł. w. a., a mianowicie:

a) kosztów wykończenia robót objętych ustawą z dnia 1, lipca 1886. Dz. u. kraj. nr. 66. na 152.600 zł.

b) kosztów przedłużenia regulacji Kisieliny od gminy Wał-Ruda do mostu na drodze gminnej w Woli radłowskiej na 33.000 zł.

§. 3.

Koszty uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą, z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i § 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. nr. 116. bezwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

c) zawiązania w myśl §. 4. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kr. nr. 66. spółka wodna datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów w §. 2. pod a) wykazanych (152.600 zł.), tj. w kwocie 45.780 zł., która ma być rozłożona na uczestników spółki wodnej wedle postanowień okowiażującego statutu z r. 1889;

d) wreszcie właściciele gruntów i zakładów w gminach i obszarach dworskich: Wał-Ruda, Borzęcin, Wola radłowska i Radłów, które położone są nad górnym brzegiem Kisieliny, między gminą Wał-Ruda a mostem na drodze gminnej w Woli radłowskiej w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów w §. 2. pod b) wykazanych (33.000 zł. w. a.), tj. w kwocie 9.900 zł. w. a. a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy

§. 4.

Dla rozłożenia i osiągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod d) wymienionych zawiązaną będzie przez administrację państwa w porozumieniu z Wydz. kraj. spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Czas budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków państwa, kraju i spółek wodnych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Wykonanie regulacji, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy. Tak administracji państwa, jak i spółkom wodnym zastrzega się odpowiedni wdływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu niszczenia datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 7.

Co do konserwacji wykonanych robót obowiązywać będą postanowienia § 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 66.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

